

27. august 2014

DI og Akademikerne: Fælles løsningsbidrag på udfordringerne rejst af Kvalitetsudvalget

Kvalitetsudvalget har med sin første delrapport taget hul på en nødvendig diskussion af det videregående uddannelsessystems indretning og struktur. DI og Akademikerne finder det overordentlig vigtigt at tage en åben dialog om de udfordringer, som Kvalitetsudvalgets solide rapport afdækker.

Udfordringerne er til at få øje på. Den politiske målsætning om, at 25 pct. af en ungdomsårgang skal gennemføre en kandidatuddannelse er nu (over) opfyldt og nærmer sig de 30 pct. Den danske stat bruger årligt 30 mia. kr. på taxameterbevillinger og SU på det videregående uddannelsesområde. De senere års markant stigende optag på universitetsuddannelserne sammenholdt med dimittendernes problemer med at finde fodfæste på arbejdsmarkedet understreger behovet for at få igangsat en bred og åben debat.

Kvalitetsudvalget har i sin første rapport spillet ud med forslag til en række løsningsmodeller. DI og Akademikerne ønsker med dette fælles forslag at bidrage til en konstruktiv og saglig debat om den fremtidige indretning af de videregående uddannelser.

DI og Akademikernes fælles forslag har som bærende grundlag, at de videregående uddannelser er og skal være forskellige, og kan således ikke anbefale en one-size-fits-all løsningsmodel. En meningsfuld struktur skal tværtimod kunne favne de forskellige uddannelsesområder og deres arbejdsmarked.

Kvalitetsudvalget har afdækket, at der er en betydelig skævhed i den måde, der uddannes på set i forhold til behovet på arbejdsmarkedet. 30 pct. forventes at få en universitetskandidatuddannelse, og uddannelserne er ikke i tilstrækkeligt omfang rettet mod behovet på det private arbejdsmarked – alt for mange er rettet mod den offentlige sektor.

Der er derfor to hovedudfordringer for de videregående uddannelsers struktur:

- For stor tilstrømning til universitetsuddannelserne
- Mismatch mellem uddannelsesudbud og arbejdsmarkedets behov for kompetencer.

DI og Akademikerne støtter initiativet for øget oplysning til de uddannelsessøgende om arbejdsmarkedsudsigterne med en given uddannelse samt indikatorer for uddannelsernes kvalitet (studieintensitet, forskerdækning, studenterbedømmelser m.m.).

Endvidere bakker DI og Akademikerne op om en større brug af koordineret adgangsbegrænsning og dimensionering, idet 25 pct.-målsætningen er en god guideline for, hvor stor en andel af en ungdomsårgang der skal have en kandidatuddannelse.

Dimensioneringen skal primært ske ved indgangen, dvs. på bacheloruddannelserne, men der bør ligeledes være dimensionering på kandidatuddannelserne, da den stærke vækst på kandidatuddannelserne skyldes, at der ikke kun optages universiteternes egen bachelor på kandidatuddannelserne men også studerende fra andre universiteter, professionsbachelor, studerende fra udlandet m.m.

- a. Dimensioneringen skal koordineres og foretages af universiteterne dog under forudsætning af, at de i fællesskab kan reducere optaget på uddannelser med vedvarende høj arbejdsløshed
- b. I fald universiteterne ikke viser sig i stand til selv at gennemføre den nødvendige dimensionering, bør staten overtage opgaven.

Forslag til struktur af universitetsuddannelserne

1. Den nuværende 3 plus 2-struktur bør opretholdes som hovedmodellen på universitetsuddannelserne, men der bør suppleres med andre modeller f.eks.:
 - i. Erhvervsbachelor på universiteterne. Erhvervsbachelor er karakteriseret ved, at de:
 1. kan være længere end den traditionelle akademiske bachelor
 2. kan indeholde obligatorisk praktik, flere erhvervsrettede opgaver og projektforløb m.m.
 3. ikke har retskrav på optag på en kandidatuddannelse
 4. når der kombineres med de almindelige universitetsbachelor og kandidatuddannelser, ligner den samlede struktur DTU's struktur på ingeniørområdet.

Allerede eksisterende modeller er også vigtige elementer i en fremtidig struktur. Det gælder f.eks. 4 plus 4-modellen (ph.d.modellen) og cand.merc.aud.-modellen.

Kandidatuddannelsen skal dog stadig være den vigtigste uddannelsesaktivitet på universiteterne - det unikke hovedprodukt.

Der indføres elasticitet i retskravet for universitetsbachelorere til optag på den naturlige kandidatuddannelse. Retskravet har virkning i op til fem år efter bachelorgraden. Hensigten er at motivere flere til at stå af efter BA'en og prøve kræfter med arbejdsmarkedet. Herved kan der på sigt etableres et bachelorarbejdsmarked for uddannelsen. Denne direkte adgang gælder kun på uddannelser, der er dimensioneret fra studiestart med henblik på behovet på arbejdsmarkedet for kandidater.

Retskravet på optagelse på en kandidatuddannelse kan fjernes fra bacheloruddannelser, hvor der eksisterer et arbejdsmarked – f.eks. erhvervsbachelorere.